

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

9. - 15. jun 2018. godine

Bilten broj 24/2018

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom	5
Narušen sistem slobode pristupa informacijama	5
Inicijative i analize	6
Korisne ali nedovoljno snažne preporuke	6
Konferencije	8
Šta se krije iza skrivene imovine političara	8
Antikorupcijsko savetovalište ALAC	10
Sumnjivi konkurs	10
Negativne reference	10
Mediji	11
Ko brine o donacijama državnim organima	11

Aktivnosti

Na činjenicu da se u Srbiji zloupotrebljava status vršioca dužnosti Transparentnost Srbija već godinama ukazuje i u svojim izveštajima o praćenju ove oblasti ističe da je manje od trećine položaja popunjeno na osnovu konkursa. To je bila jedna od tema kojom su se bavili i eksperti SIGMA (inicijativa EU i OECD) koji su predstavljeni 14. juna na sastanku kome je, u ime TS, prisustvovala Zlata Đorđević. Analizirajući zakonski okvir i realno stanje u vezi sa državnim službenicima na položaju, eksperti su zaključili da najveći problem u Srbiji predstavlja činjenica da ne postoji obaveza da se zaposle predloženi kandidati, kao i pomenuti problem u vezi sa zloupotrebom pozicija sa statusom vršioca dužnosti.

Najveća prepreka za reformu u Srbiji je ta što političari ne prihvataju postupak zapošljavanja na osnovu zasluga i u isto vreme pokušavaju da popune radna mesta velikim brojem službenika u statusu vršioca dužnosti, bez ikakvih konkursnih postupaka. Podaci do kojih su došli eksperti SIGMA ukazuju da su 60% državnih službenika na položaju u Srbiji u statusu vršioca dužnosti.

Jedna od ocena u ovom dokumentu je da se, ili ne postupa u skladu sa odredbama zakona, ili postoje drugi načini koji se primenjuju da bi se zaobišlo načelo zapošljavanja na osnovu zasluga. U tom kontekstu, važno je da se obezbedi mogućnost da, ukoliko je dozvoljeno postojanje instituta vršioca dužnosti državnog službenika na položaju, ona treba da postoji samo za postojeće državne službenike, a ne za lica koja dolaze izvan sistema državne uprave i čije se kvalifikacije ne proveravaju u postupcima zapošljavanja državnih službenika.

Institut vršioca dužnosti državnog službenika na položaju je neophodan da bi se obezbedilo nesmetano funkcionisanje organa i da bi se obezbedilo dovoljno vremena za okončanje postupaka zapošljavanja. Zato eksperti SIGMA navode da bi primer dobre prakse bio da se za izvršavanje pozicije vršioca dužnosti uspostavi maksimalni rok u trajanju do šest meseci, koji nije moguće obnoviti.

Grupa nevladinih organizacija koje su se okupile kako bi se očuvao dostignuti nivo prava javnosti da zna, i kako bi se to pravo unapredilo kroz predstojeće izmene zakona, održala je radni sastanak u sredu 13. juna 2018. Sastanak je okupio širok spektar nevladinih organizacija iz cele Srbije, koje deluju u najrazličitijim oblastima, a pravo na pristup informacijama često koriste u svom radu.

Na skupu je između ostalog bilo reči o sledećim temama: ● Zašto je važno pravo na slobodan pristup informacijama za svakog građanina? ● Šta nam omogućava ovo naše pravo? ● Na koji način koristimo pravo na slobodan pristup informacijama? ● Trenutna situacija- da li ostvarujemo naše pravo u praksi? ● Šta gubimo usvajanjem trenutnog Nacrta zakona? ● Posledice usvajanja ovakvog Nacrta zakona? ● Zašto nam je bitna ova kampanja? ● Koji su sledeći koraci u odbrani naših prava?

Predstavnik Transparentnosti, Nemanja Nenadić, koji je na ovom skupu bio jedan od uvodničara, predstavio je ideje za glavne pravce budućeg deovanja nevladinih organizacija i objasnio koja pravila je najvažnije sačuvati, kojima pretila najveća opasnost i gde se treba boriti za promenu prakse.

Između ostalog, on je govorio o aktuelnom nacrtu izmena Zakona, o odredbama drugih propisa kojima se ugrožava ili pokušava umanjiti pravo građana, o predstojećim izmenama Ustava, o rešavanju problema tajnosti ugovora, poverljivim nabavkama, o tretmanu pristupa informacijama u okviru evropskih integracija, o mišljenjima međunarodnih eksperata i drugim pitanjima. Govorilo se i o postupku za izbor poverenika za informacije i mogućim načinima za rešavanje problema obezbeđenja rešenja koje donosi ova institucija.

Nenadić je učestvovao i na konferenciji "EU, Srbija i Zapadni Balkan – implementacija evropskih vrednosti i standarda: vladavina prava i dobrosusedski odnosi", koju je 12. juna organizovala Ambasada Bugarske u Srbiji.

Predstavnik Transparentnosti Srbija Rade Đurić učestvovao je na radionici u Skoplju sa temom unapređenja GI Indeksa (Government Defence Anti-Corruption Index) koji se bavi rizicima od korupcije u sigurnosnom sektoru, a realizuje ga ogranak TI u Velikoj Britaniji. Radionica je zajednički organizovana od strane ogranaka TI iz Makedonije i Velike Britanije, a razgovaralo se o unapređenju metodologije, poteškoćama u prikupljanju podataka i analizi, rezultatima, procesu zagovaranja, napretku zemalja i njihovih Ministarstava odbrane koji su predmet istraživanja.

Predstavnik TS je ukazao na izuzetnu važnost zagovaranja i izmene pristupa u načinu na koji se javno zagovaranje preduzima, ali i ozbiljnom padu transparentnosti u pristupu podacima i procedurama u okviru sigurnosnih institucija.

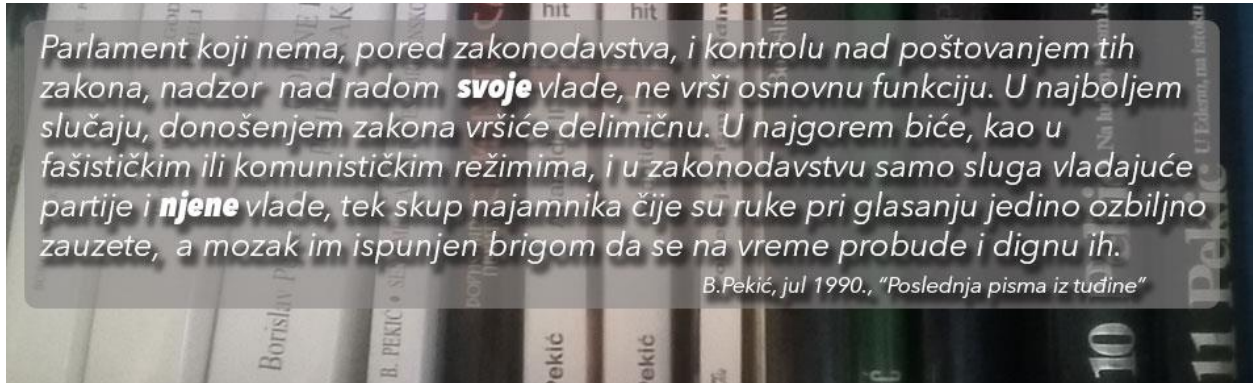
Ukazali smo na veoma česta nepostupanja po pristupu informacijama od javnog značaja, bespotrebno pozivanje na poverljivost podataka čak i u situacijama gde zaista nema potrebe da je bude, kao i korišćenje drugih zakona i pravila kako bi se povećala tajnost procedura i umanjio pristup podacima i informacijama.

Saradnik TS Zlatko Minić učestvovao je na konferenciji „Šta se krije iza skrivene imovine političara“ koju je organizovao portal KRIK. Minić je govorio o značaju prijavljivanja imovine, odnosu registra koji vodi Agencija za borbu protiv korupcije i alternativnih baza i (ne)aktivnosti državnih organa kada mediji ili organizacije civilnog društva ukažu na moguće prekršaje ili krivična dela. Detaljnije u rubrici "Konferencije".

Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) Transparentnosti Srbija bilo je aktivno i u prethodnoj sedmici. Podsećamo da naše Savetovalište radi već 12 godina i obezbeđuje pravne savete osobama koje su žrtve korupcije. Određeni problemi, koji su prepoznati kao najučestaliji, rešavaju se i podnošenjem inicijativa nadležnim organima za izmenu praksi i propisa. Građani su Savetovalištu mogu javiti pozivom na besplatni broj 0800 081 081 ili mejlom na ts@transparentnost.org.rs i savetovaliste@transparentnost.org.rs. U biltenu predstavljamo dva slučaja iz prakse Savetovališta.

Na našem sajtu u protekloj sedmici objavili smo sedam vesti i komentara, ne računajući pres kliping koji redovno postavljamo i koji, pored informacija o aktivnostima naše organizacije, sadrži i sve relevantne vesti u vezi sa korupcijom, javnim nabavkama, javnim raspravama. Na Fejsbuk stranici objavili smo pet komentara, informacija, linkova, a na sajtu sedam tekstova i dokumenata, među kojima i odgovor Ministarstva zdravlja na zahtev da nam dostave informacije u vezi sa aplikacijom "Izabrani doktor". O tome detaljnije u rubrici "Pod lupom". U prošloj nedelji objavljeno je 50 vesti ili priloga o aktivnostima naše organizacije odnosno vesti u kojoj su citirani stavovi predstavnika TS.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Narušen sistem slobode pristupa informacijama

15. juna 2018.

Dva zakona iz oblasti bezbednosti, koje je parlament usvojio prošlog meseca, uveli su apsolutne izuzetke od pristupa informacijama čime je narušen postojeći sistem slobode pristupa informacijama.

Jedan od glavnih razloga zbog kojeg je srpski Zakon o slobodnom pristupu informacijama svojevremeno ocenjen kao najbolji na svetu jeste upravo taj što ne dopušta apsolutne izuzetke. To znači da svaka informacija i dokument koji je nastao u radu ili u vezi sa radom organa vlasti, i koji je u njihovom posedu, može biti predmet zahteva i da se u svakom konkretnom slučaju mora utvrditi da li postoje razlog za uskraćivanje pristupa - ne samo pravni osnov za uskraćivanje pristupa informacijama, već i da li ti razlozi i dalje stoje, da li interes koji se štiti uskraćivanjem informacija pretežan u odnosu na pravo javnosti da zna i da li je u demokratskom društvu neophodno da se na taj način štite ti pretežni interesi.

U kontekstu Srbije, gde ni devet godina nakon donošenja sistemskog Zakona o tajnosti podataka nije izvršena revizija ranije određene tajnosti dokumenata, iako je bilo predviđeno da se to učini u okviru dvogodišnjeg roka, i gde postoje jasni dokazi da je u nekim slučajevima tajnost određena bez opravdanja, kao što se dogodilo u slučaju velike nabavke automobila za potrebe MUP, pravo na pristup informacijama predstavlja mogući korektiv za takve zloupotrebe.

Iako Zakon o slobodnom pristupu informacijama, ni u sadašnjem tekstu, ni u nacrtu koji je objavljen marta 2018, i dalje ne poznaje ni jedan apsolutni izuzetak, povremeno se dešavaju pokušaji da se takvi izuzeci uvedu kroz odredbe drugih zakona. Upravo to se desilo da dva zakona iz oblasti bezbednosti. Zbog toga je Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti podneo Ustavnom sudu [Predlog za ocenu ustavnosti određenih odredbi Zakona o odbrani](#) i [Predlog za ocenu ustavnosti određenih odredbi Zakona o Bezbednosno-informativnoj agenciji](#).

Kako [saopštava](#) Poverenik, tim zakonima BIA, Vojska i Ministarstvo odbrane su praktično izuzeti iz jedinstvenog sistema slobode pristupa informacijama i sistema zaštite tajnih podataka, uređenih posebnim zakonima.

„Odredbe koje predviđaju da na predlog Ministarstva odbrane Vlada "bliže uređuje" podatke koji se "ne mogu učiniti dostupnim javnosti", kao i odredbe kojima se neki dokumenti BIA klasifikuju po vrsti a ne s obzirom na sadržinu, su suprotne odredbama sistemskih zakona, čime se narušava jedinstvo pravnog sistema, ali i suprotne članu 51. Ustava Srbije o pravu na pristup informacijama i člana 41. kojim je proklamovano da je Vojska Srbije pod demokratskom i civilnom kontrolom.

Inicijative i analize

Korisne ali nedovoljno snažne preporuke

14. juna 2018.

Nacrt nove rezolucije Evropskog parlamenta o Srbiji, koju je pripremio izvestilac Dejvid Mekalister, sadrži neke korisne ali nedovoljno snažne preporuke, a da se iz dokumenta ne vide razmere problema u Srbiji,

U oblasti demokratije u izveštaju je naglašeno da Skupština i dalje ne ne vrši delotvoran nadzor nad radom Vlade. **Veoma je bitno da se u izveštaju pominje, mada na uvijen način, novi običaj parlamentarne većine da podnošenjem besmislenih amandmana uskraćuje mogućnost rasprave o opozicionim amandmanima.** Naglašeno je da „treba

izbegavati aktivnosti koje ograničavaju mogućnost skupštine da delotvorno raspravlja o zakonima“. Budući da ova praksa nije rezultat kršenja propisa, već zloupotrebe prava, teško da je i EP mogao da da išta više od preporuke da se sa tom nedemokratskom praksom prestane.

EP ponavlja „zabrinutost zbog odsustva napretka“ u vezi sa slobodom izražavanja i medijima, traži punu primenu medijskih propisa i jačanje nezavisnosti REM, pozdravlja napore za izradu medijske strategije u transparentnom i inkluzivnom tom procesu. U vezi sa ovim valja primetiti da je **reč o jedinog meri gde su ranije kritike iz Brisela imale nekog efekta, i da bi to trebalo da bude putokaz i za dalje postupanje organa EU.** Naime, **jedino nedvosmislene izjave o tome da u nekoj oblasti napretka nema ili da se nazaduje mogu biti dovoljno ozbiljno shvaćene od strane vlasti u Srbiji, što je rezultiralo relativno sitnim ustupkom, obnovom rada na novoj medijskoj strategiji.**

Kada je reč o ulozi REM, čini se da bi prioritet moralo da bude da ova institucija zaista krene da obavlja poslove iz svoje nadležnosti, a naročito one koji su u vezi sa monitoringom rada medija u vezi sa izbornom kampanjom.

Pozdravljeni su naponi za reformisanje javne uprave kroz donošenje novih zakona, ali je naglašeno da **politički uticaj na postavljenja na položaje ostaje „razlog za zabrinutost“.** TS smatra da je dugogodišnje v.d. stanje u vrhovima državne uprave u Srbiji pojava koja zaslužuje mnogo oštriju ocenu od „razloga za zabrinutost“, budući da je reč o jasnoj nameri Vlade da ne primenjuje zakon, i da to traje duže od decenije.

EP pozdravlja predstavljanje nacrtu izmena Ustava Venecijanskoj komisiji, značaj prihvatanja preporuka te komisije i održavanja sveobuhvatne javne rasprave pre nego što predlozi budu upućeni Skupštini. **Ovo su korisne preporuke, mada bi bilo korisno da su istaknute neke slabosti dosadašnje javne rasprave, a pre svega nepostojanje obrazloženja za predloge izmena Ustava koje je formulisalo Ministarstvo pravde.**

Vlasti su pozvane da u **punom obimu** primene preporuke OSCE/ODIHR. Na osnovu ovog bi se moglo pomisliti da su te preporuke delimično ispunjene. Međutim, **stvarnost je drugačija – ni jedan od krupnih problema koji su identifikovani u izveštajima iz 2016. i 2017. nije rešen**, uključujući i one koji se odnose na finansiranje izborne kampanje i aktivnosti nosilaca javnih funkcija tokom kampanje, kao ni u odnosu na medijsko predstavljanje.

U oblasti vladavine prava Srbija je pozvana da obezbedi nezavisnost i efikasnost pravosudnog sistema, da ojača odgovornost, nepristrasnost i profesionalizam u pravosuđu. Nisu navedeni neki od rečitih primera za narušavanje ovih principa, poput pritisaka u vezi sa pojedinim predmetima koji su dolazili od visoko pozicioniranih političara, kao ni neprenošenje budžeta na pravosudna tela.

Ponovljen je značaj intenziviranja borbe protiv korupcije, a Srbija je ponovo pozvana da pokaže jasnu posvećenost na ovom polju. EP će pozdraviti promene Krivičnog zakonika u delu koji se odnosi na privredni kriminal. Podsećamo da će ove promene možda imati pozitivnog efekta na borbu protiv korupcije samo posredno, tako što se neće više nazivati gonjenjem korupcije (već suzbijanjem privrednog kriminala) situacije zloupotreba u privatnim preduzećima. S druge strane, nije bilo promene u delu KZ koji se odnosi na suzbijanje korupcije u javnom sektoru, iako su one takođe potrebne.

Ceo osvrt TS na nacrt izveštaja dostupan je na sajtu TS, na stranici "Inicijative i analize": http://transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Osvrt_na_nacrt_rezolucije_EP_o_Srbiji_za_2018.pdf

Konferencije

Šta se krije iza skrivene imovine političara

14. juna 2018.

Od 48 profila objavljenih u bazi imovine političara u 10 slučajeva političari poseduju skrivene nepokretnosti, njih 21 ima nelegalne nekretnine, šestoro je sarađivalo sa osuđivanim kriminalcima, a isto toliko posluje preko ošora, neki su od podataka danas iznetih na konferenciji „Šta se krije iza skrivene imovine političara“ koju je organizovao KRIK, a na kojoj je učestvovao i predstavnik Transparentnosti Srbija.

Konferenciju u Medija centru otvorila je ambasadorica Australije Džulija Fini koja je istakla da ambasada podržava

KRIK u borbi za slobodno i odgovorno novinarstvo. Ona je podsetila da je posao novinara da postavlja pitanja, a političara da na njih odgovore ističući da građani treba da pozivaju na odgovornost predstavnike vlasti.

„Pre nekoliko godina premijer Novog Južnog Velsa podneo je ostavku zbog flaše vina. U pitanju je bilo dobro vino, a on nije prijavio da ga je dobio na poklon. U Australiji nikad više neće moći da se bavi politikom. To je ono što treba da postignete“, rekla je Fini.

Novinarka KRIK-a Dragana Pećo, koja je koordinatorka projekta Baza imovine političara, rekla je da KRIK od osnivanja istražuje imovinu i poslove predstavnika vlasti, kao i onih koji pretenduju da dođu na najviše pozicije u državi. „Objavili smo 48 profila – od toga smo u 10 slučajeva otkrili da političari poseduju imovinu koju nisu prijavili. Utvrdili smo da postoje i oni koji ne poseduju imovinu, ali nekretnine imaju članovi njihove porodice. Njih 21 ima nelegalne nekretnine, među njima i ministarka građevine Zorana Mihajlović. Veze sa osuđivanim kriminalcima imalo je šest političara. Takođe šestoro posluje preko ošora“, rekla je Pećo.

Ona je dodala da su protiv 33 političara vođeni krivični ili prekršajni postupci, kao i oni pred Agencijom za borbu protiv korupcije.

Pećo je istakla da KRIK-ova baza daje bolji uvid u imovinu od registra koji vodi Agencija za borbu protiv korupcije.

„Prvo otkriće bila je imovina tadašnjeg premijera Aleksandra Vučića. On u svom kartonu navodi da poseduje samo garsonjeru, ali mi smo otkrili da njegova supruga ima znatno veći stan odmah pored njegovog.“ Ona je navela i da je najčitaniji profil premijerke Ane Brnabić, zatim kandidata za predsednika Srbije Luke Maksimovića i predsednika Aleksandra Vučića.

Govoreći o odnosu javnosti i privatnosti zamenica Poverenika za informacije od javnog značaja Stanojla Mandić istakla je da su to dve strane novčića i da svaki konkretan slučaj zahteva vaganje. Političari se, kako kaže, neosnovano pozivaju na tajnost podataka kada je reč o njihovoj imovini.

„Podatak može biti tajan ako bi njegovo otkrivanje ugrozilo nacionalnu bezbednost što nije slučaj sa imovinom političara. Prag privatnosti kod funkcionera dosta je niži nego kod običnog građanina. Kada je tema od javnog značaja postoji jak interes da se objavi. Dakle javni interes, nikako privatni“, istakla je Mandić.

Zlatko Minić iz organizacije „Transparentnost Srbija“ istakao je da nije sramota biti bogat, ali da su ključna pitanja da li neko živi u neskladu sa svojim prihodima i na koji je način imovinu stekao – da li je kršio propise ili koristio propuste u zakonu, a posebno da li je uticao da se donesu propisi koji će mu pogodovati.

Minić je ukazao da podaci o imovini služe da bi nadležni organi i tela utvrdili da li neko živi u neskladu sa prihodima, da li ima imovinu koju nije mogao da stekne iz legalnih prihoda, a da javnost donese ocenu, prosudi o tim pitanjima. S obzirom na to da zakon ograničava šta će od podataka iz registra Agencije za borbu protiv korupcije, od koristi su alternativne baze podataka, poput Krikove, naveo je Minić.

U vezi sa podacima koji se u njoj mogu pronaći, nameću se neka izuzetno važna pitanja - kako su državni organi postupali u vezi sa prekršajima i sumnjama na krivična dela koja su istraživači Krika uočili, kako se desilo da veliki broj prekršaja zastari i da li je neko za to odgovarao i, konačno, pitanje podobnosti nekih od ljudi u bazama za javne funkcije.

Slučaj kada je Siniša Mali sam sebi prodao firmu može da posluži kada nekome hoćete da objasnite šta je pranje novca. Moglo bi da stoji na Vikipediji, pod odrednicom "pranje novca", rekao je Minić podsećajući da je tužilaštvo u tom slučaju donelo odluku da Mali nije izvršio krivično delo.

Novinar „Južnih vesti“ Stefan Marković koji je sa novinarima KRIK-a istraživao lokalne političare, istakao je da su sve institucije u Leskovcu odbijale da odgovore na zahteve za pristup informacijama od javnog značaja pod istim izgovorom – da nema registrovan elektronski potpis.

Antikorupcijsko savetovalište ALAC

Prenosimo dva slučaja iz prakse našeg Antikorupcijskog savetovališta:

Sumnjivi konkurs

Na adresu Antikorupcijskog savetovališta stigla je prijava u vezi konkursa za popunu radnih mesta u jednoj zdravstvenoj ustanovi u Vojvodini. Podnosioci prijave ukazuju na nepravilnosti od kojih smo izdvojili ono što smatramo da su manjkavosti i sumnje u zakonske nepravilnosti i što ćemo utvrđivati u daljem istraživanju. Ono što potkrepljuje sumnju u moguće nameštanje jeste što nema iskaknutog pravnog leka koji bi učesnik mogo da iskoristi ukoliko je nezadovoljan uslovima konkursa, postupkom koji se sprovodi ili donetom odlukom. Uočili smo uočili smo veoma čudnu komunikaciju učesnika i sprovodioca konkursa gde se ustanova poziva na pravila i objašnjenja koja prethodno nije najavila u tekstu samog konkursa, pa deluje da improvizuje od pitanja do pitanja, odnosno situacije koja se pojavi. Dalje, način na koji je dostavljeno obaveštenje (putem neformalnog imejla), bez dostavljanja zvanične odluke učesnicima i objašnjavanje učesnicima zašto ne mogu da vide detalje iz podnetih prijava daje ozbiljnu sumnju u postojanje nepravilnosti i loše namere predstavnika ustanove.

Negativne reference

Savetovalište je dobilo prijavu u vezi sa sprovedenom javnom nabavkom u jednom javnom preduzeću u Beogradu. U prijavi nam je skrenuta pažnja da kao učesnici u postupku nemaju zamerke na uslove za učešće i način na koji je predmet sačinjen, međutim da sumnjaju na način na koji je sproveden postupak odlučivanja i ono što je uzeto u obzir prilikom donošenja odluke. Prema informacijama koje imaju, učesnici tvrde da je naručilac ozbiljno zanemario i prevideo negativna iskustva drugih naručilaca koje su imali sa preduzećem kojem je ugovore dodeljen. Naime, kako smo u istraživanju utvrdili, očigledno je da u obzir nisu uzete negativne reference u izvršenju prethodnih ugovora, čak i nekoiko raskida od strane nezadovoljnih naručilaca iz prethodnog perioda. Prema Zakonu o javnim nabavkama, naručilac je u obavezi da utvrdi prethodna negativna iskustva i da uzme u obzir prilikom donošenja odluke. Ukoliko se utvrdi da je naručilac propustio ovo da utvrdi bez obzira na to da li je to svesno učinio, nezadovoljni ponuđač bi trebao da pokrene postupak zaštite prava i na taj način natera naručioca da izmeni svoju odluku.

Mediji

Ko brine o donacijama državnim organima

Insajder, 9. juna 2018.

Transparentnost Srbija [ukazivala](#) je u više navrata na problematične donacije državnim organima, kao i na potrebu da se izmeni Zakon o donacijama. Povod su bile [donacija komunalnoj policiji](#) od kompanije Moj kiosk i [donacije kompanije Jura](#) Ministarstvu rada i to na zahtev Ministarstva.

Insajder [podseća](#) da su tačno dve godine prošle od kada je Agencija za borbu protiv korupcije podnela Vladi Srbije i Ministarstvu finansija inicijativu za dopune Zakona o donacijama i humanitarnoj pomoći u delu koji se odnosi na donacije državnim institucijama, a kako bi se otklonio rizik korupcije.

Inicijativa je pokrenuta nakon što su novinari Insajdera otkrili da postojeća rešenja u Zakonu o donacijama i humanitarnoj pomoći praktično legalizuju jedan vid prikrivene korupcije. Važeći Zakon o donacijama i humanitarnoj pomoći dozvoljava da privatne kompanije doniraju državnim institucijama, koje su između ostalog zadužene i za kontrolu tih kompanija. Istovremeno ne postoji ni javni registar donacija, niti bilo kakav kontrolni mehanizam kojim bi se utvrdilo da li te donacije mogu uticati na objektivnost u radu državnih institucija prilikom kontrole ili donošenja odluka koje se tiču njihovih donatora.

Ovo je otkriveno kada je Južnokorejska korporacija Jura potvrdila za Insajder da je donirala dva putnička automobila Ministarstvu za rad, zapošljavanje i socijalnu politiku, u čijoj nadležnosti je i Inspektorat za rad, zadužen za kontrolu poslovanja Jure i svih drugih kompanija kada su u pitanju prava radnika. U emisiji Insajder u Juri, koja se bavila i optužbama bivših radnika i nekoliko sindikata da ova južnokorejska kompanija nekažnjeno krši prava zaposlenih, objavljeno je i da je 2013. ugovor o donaciji s Jurom potpisao tadašnji državni sekretar Ministarstva za rad Dragi Vidojević, a u njegovoj realizaciji je učestvovao bivši direktor Inspektorata za rad Dragoljub Peurača, koji je u međuvremenu u osuđen na četiri i po godine zatvora zbog trgovine uticajem prilikom kontrole u drugim kompanijama. Ovo nije usamljen slučaj.

Prema istraživanju Insajdera, privatne firme su od 2013. donirale su Komunalnoj policiji u Beogradu računarsku opremu, kamere i dva skutera. Da je reč o firmama koje bi Komunalna policija trebalo da kontroliše, pokazuje donacija od 50 tablet računara koje je donirala kompanija Moj kiosk.

INSAJDER

U FOKUSU IŠTRAŽIVANJA INSAJDERA STAV REDAKCIJE

Tačno dve godine su prošle od kada je Agencija za borbu protiv korupcije podnela Vladi Srbije i Ministarstvu finansija inicijativu za dopune Zakona o donacijama i humanitarnoj pomoći u delu koji se odnosi na donacije državnim institucijama, a kako bi se otklonio rizik korupcije. Inicijativa je pokrenuta nakon što su novinari Insajdera otkrili da postojeća rešenja u Zakonu o donacijama i humanitarnoj pomoći praktično legalizuju jedan vid prikrivene korupcije.

Još u junu 2016. godine, Agencija za borbu protiv korupcije je konstatovala da postojećim zakonskim rešenjima nije uređen niz značajnih pitanja sa stanovišta sprečavanja korupcije, kao i da je neophodno zabraniti da fizička i pravna lica daju donaciju državnim institucijama koje bi trebalo da vrše nadzor, inspeksijsku kontrolu, odlučuju o pravima, obavezama i interesu donator. U suprotnom, konstatovala je Agencija, dovode u sumnju nepristrasnost i objektivnost u postupanju ovih organa. Agencija za borbu protiv korupcije predlagala je uspostavljanje internih i eksternih kontrolnih mehanizama za ispitivanje opravdanosti i isplativosti donacija državnim institucijama, kao i formiranje jedinstvenog javnog registra sa podacima o svim donacijama državnim institucijama i njihovom korišćenju. Inicijativa Agencija za borbu protiv korupcije upućena je Vladi i Ministarstvu finansija. Međutim, Ministarstvo finansija je navelo da "aktuelni Zakon o ministarstvima ne sadrži eksplicitnu odredbu o nadležnosti bilo kog ministarstva za oblast koju reguliše Zakon o donacijama i humanitarnoj pomoći".

To znači da ne postoji više ministarstvo zaduženo za primenu Zakona, pa i eventualne izmene. Zakon o donacijama i humanitarnoj pomoći donela je Savezna skupština još 2001. godine i od njegovog donošenja nije bilo izmena. U međuvremenu ukinuto je Ministarstvo za ekonomske veze sa inostranstvom koje je jedino bilo ovlašćeno da prati primenu zakona, pa i da predlaže izmene. Ovo je samo još jedan razlog za izmenu važećeg zakona.

Imajući u vidu sve ove činjenice, kao i moguće posledice loših zakonskih rešenja za sve građane, novinari Insajdera uputili su sledeća pitanja Vladi Srbije i Agenciji za borbu protiv korupcije:

- Agencija za borbu protiv korupcije je još 8. juna 2016. godine podnela inicijativu za dopunu Zakona o donacijama i humanitarnoj pomoći. Zbog čega još nisu usvojene dopune Zakona?
- Šta je Vlada uradila u vezi sa inicijativom Agencije?
- Šta je Agencija uradila kako bi ova inicijativa bila usvojena?

U međuvremenu je u januaru ove godine za direktora Agencije za borbu protiv korupcije izabran Dragan Sikimić, koji je upravo tog dana izbrisan iz članstva u Srpskoj naprednoj stranci. Dragan Sikimić nije odgovorio na pitanje dana koje su mu novinari Insajdera uputili 26. aprila ove godine - Zbog čega Agencija za borbu protiv korupcije još uvek nije odgovorila Tužilaštvu na dopis po prijavi protiv SNS-a, SPS-a i URS-a zbog sumnje na pranje novca tokom izbora 2014?

